

Valtiovarainministeriö
Alko Oy:n lausunto

**Valtiovarainministeriön luonnos hallituksen esitykseksi
(VN23852/2023, 28.8.2023) eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholi-
juomaverosta annetun liitteen muuttamisesta**

Alko Oy esittää lausuntonaan valtiovarainministeriön luonnokseen alkoholi-
juomaveron korottamisesta seuraavaa:

- Alkoholiveron korotuksessa tulee ottaa huomioon alkoholin eri tuoteryhmien saatavuus, hinnoittelu ja kulutus kotimaassa sekä alkoholin matkustajatuonti.
 - Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan parhaillaan esitystä, jossa päivittäistavarakaupan myyntioikeutta laajennetaan enintään 8 prosenttisiin käymisteitse valmistettuihin juomiin ensi vuoden alussa. Lausunnolla oleva veroesitys ei siten ole johdonmukainen aiempiin alkoholin myynnin vapauttamisen yhteydessä tehtyihin veroratkaisuihin. Aiemmin tuoteryhmän alkoholiveroa on korotettu tilanteissa, joissa saatavuutta on lisätty vapauttamalla myyntiä laajempaan jakeluun.
 - Suurin osa Suomessa kulutetusta alkoholista on olutta, väkevien kulutuksen trendi on ollut laskeva jo pitkään. Esitetyillä muutoksilla tuetaan päivittäistavarakaupan myyntiä sekä hinnoittelun että saatavuuden kautta, joilla tutkimustulosten mukaan on merkittävä vaikutus alkoholin kulutukseen ja haittoihin.
 - Esitetyt veronkorotukset väkevissä juomissa (8,8 prosenttia) ja viineissä (8,3 prosenttia) ovat Viron ensi vuoden alkuun suunniteltuja korotuksia (5 prosenttia) suuremmat ja siten lisäävät alkoholin hintaeroa edelleen. Korotusten seurauksena matkustajatuonti tulee kasvamaan voimakkaasti, ja siten verokertymä saattaa jäädä tavoiteltua kertymää alhaisemmaksi.
- Oluen verotusta tulisi korottaa tai pitää verotus ennallaan, viinien ja väkevien veroa puolestaan tulisi korottaa esitystä vähemmän. Viinin veroa voitaisiin korottaa 4,2 prosenttia ja etyylialkoholien veroa 5,8 prosenttia esityksessä olevien yli 8 prosentin korotusten sijaan.
 - Alkon esityksen mukaiset muutokset (olut ennallaan, viinit ja väkevien veron nostaminen 4-6 %) nostaisivat alkoholijuomaverokertymää vuositasolla noin 10 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön laskelmiin verrattuna.
- Veronkorotusta ei tulisi toteuttaa vuodenvaihteessa, vaan myöhemmin huomioiden markkinoilla toimivien yritysten jaksomuutosten aikataulut.
- On tärkeää varmistaa, että verkon kautta ulkomailta ostetusta alkoholista maksetaan Suomen verolainsäädännön mukaiset verot.

Alko Oy:n lausunnon perusteluja

Valtiovarainministeriön alkoholiveroluonnoksessa ehdotetaan alkoholi-juomien valmisteveron korottamista:

- Viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien veronkorotus olisi noin 8,3 prosenttia. Enintään 5,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien viinien ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien veroa ei korotettaisi.
- Välituotteiden veronkorotus olisi keskimäärin noin 12,7 prosenttia ja etyylialkoholiuomaryhmän veronkorotus noin 8,8 prosenttia. Enintään 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien etyylialkoholipohjaisten juomien veroa ei korotettaisi.
- Oluen veroa alennettaisiin noin 4,9 prosentilla. Enintään 3,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävän oluen veroa ei ehdoteta alennettäväksi, sillä vähäalkoholisimpien oluiden vero on jo nykyisellään matalampi kuin alkoholittomista juomista kannettava virvoitusjuomavero. Keskimäärin alkoholijuomien valmisteverotus kiristyisi noin 2 prosentilla.

Esityksessä veronkorotukset kohdistuvat Alkon ja anniskelun kautta myytäviin alkoholijuomiin, mutta pääsääntöisesti päivittäistavarakaupan kautta myytäviä tuotteiden veroa lasketaan tai pidetään ennallaan. Samanaikaisesti veronkorotusten ohella on valmistelussa käymisteitse valmistettujen enintään 8 prosenttisten juomien vähittäismyynnin vapauttaminen päivittäistavara-kauppoihin. Lausunnolla oleva veroesitys ei siten ole johdonmukainen aiempiin alkoholin myynnin vapauttamisen yhteydessä tehtyihin veroratkaisuihin. Aiemmin tuoteryhmän alkoholiveroa on korotettu tilanteissa, joissa saatavuutta on lisätty vapauttamalla myyntiä laajempaan jakeluun.

Valtiovarainministeriön esityksen mukaan oluiden hinnat laskisivat arviolta keskimäärin 1,5 prosenttia, ja viinien hinnat nousisivat arviolta 2,4 prosenttia. Etyylialkoholiuomaryhmän tuotteiden ja välituotteiden hinnat nousisivat arviolta 3,8 prosenttia. Alko ehdottaa, että oluen verotusta korotettaisiin tai verotus pidettäisiin ennallaan, viinien ja väkevien veroa puolestaan tulisi korottaa esitystä vähemmän. Viinin veroa voitaisiin korottaa 4,2 prosenttia ja etyylialkoholien veroa 5,8 prosenttia esityksessä olevien yli 8 prosentin korotusten sijaan.

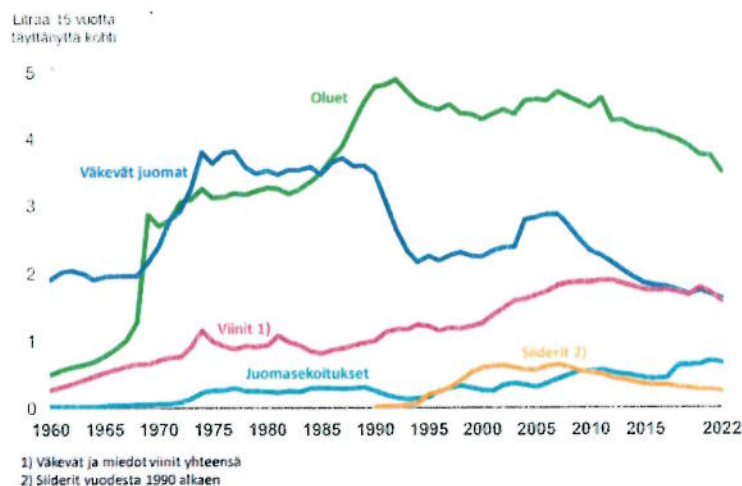
Tuote-esimerkki	Nykyhinnat		Nykyhinnat		VM:n ehdotus		Alkon ehdotus	
	24 tlk (pantiton)	pantillinen/kpl	Alko pantillinen/kpl	Pt-kauppa pantillinen/kpl	Alko pantillinen/kpl	Pt-kauppa pantillinen/kpl	Alko pantillinen/kpl	Pt-kauppa pantillinen/kpl
Karhu IV	17,99	0,85	2,16	1,69	2,12	1,65	2,16	1,69
Karjala IV	15,99	0,77	2,09	1,85	2,05	1,81	2,09	1,85
J.P. Chenet Cabernet Syrah 2021 hanapakkaus		19,99	33,98		35,26		34,62	
Henkeli Trocken (dry-sec 0,75l)		4,99	9,98		10,30		10,14	
Koskenkorva 0,5		9,49	14,98		16,02		15,67	
Koskenkorva 1,0		13,99	28,88		30,96		30,26	

Alkoholin saatavuuden näkökulmasta päivittäistavarakaupalla on noin 4 600 myyntipistettä ja Alkolla on 372 myymälää. Päivittäistavarakaupat voivat myydä alkoholia vuoden jokaisena päivänä kello 9-21. Alkon myymälät enimmäisajat ovat auki arkisin klo 9-21, lauantaisin klo 9-18 sekä ovat kiinni sunnuntaisin ja juhlapäyhinä. Päivittäistavarakaupan verkosto on yli 12-kertainen ja alkoholin myyntiajat viikossa 15 tuntia eli yli 20 prosenttia pidemmät kuin Alkolla.

Suomessa myytiin vuonna 2022 olutta 358 miljoonaa litraa, joka edustaa lähes 70 prosenttia myydyistä litroista. Mietoja viinejä myytiin 58 miljoonaa litraa (yli 10 prosenttia myydyistä litroista), siidereitä 25 miljoonaa litraa (5 prosenttia) juomasekoituksia 59 miljoonaa litraa (yli 10 prosenttia) ja väkeviä alkoholijuomia 24 miljoonaa litraa (5 prosenttia).

Alkoholijuomasta riippumatta terveydellisiin ja muihin haittoihin vaikuttava tärkein tekijä on juodun etanolin (puhtaan alkoholin) määrä. Viimeisen vuosikymmenen aikana väkevien kulutus on laskenut ollen 1,6 litraa 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti vuonna 2022 (THL: Alkoholijuomien kulutus 2022). Oluet on suomalaisten eniten ostama juomalaji ja 46 prosenttia absoluuttilitroista on olutta. Väkevät edustavat 21 prosenttia ja viinit 20 prosenttia.

Alkoholijuomien tilastoitu kulutus juomaryhmittäin 100-prosenttisena alkoholina 15 vuotta täyttäneeltä asukasta kohti 1960–2022, litraa

Alkoholin matkustajatuonti Virosta on pandemian jälkeen lähtenyt vahvaan kasvuun. Viro korottaa vuoden 2024 alussa kaikkien tuoteryhmien alkoholiveroa 5 prosentilla. Suomen esitetyt veronkorotukset väkevissä juomissa (8,8 prosenttia) ja viineissä (8,3 prosenttia) ovat Viron korotuksia suuremmat ja lisäävät hintaeroa edelleen. Korotusten seurauksen matkustajatuonti tulee kasvamaan merkittävästi, eikä korotuksilla siten tultane saavuttamaan tavoiteltua verokertymää.

Kuvia: Alkoholiin matkustajatuonti 12 kuukauden liukuvana summana

Alkoholijuomien matkustajatuonti kuukausittain 1.1.2011-31.7.2023*

Lähde: THL 2023

Verohallinto ja Tulli tehostivat Suomeen tulevan alkoholin etämyynnin valvontaa marraskuusta 2022 lähtien. Tehovalvonnalla on varmistettu, että valmisteverot ulkomaisista verkkokaupoista ostetuista alkoholijuomista maksetaan Suomeen. Valvonta on pysäyttänyt alkoholin verkkomyynnin Suomeen lähes täysin. Myös jatkossa on tärkeää varmistaa, että verkon kautta ulkomailta ostetusta alkoholista maksetaan Suomen verolainsäädännön mukaiset verot.

Veronkorotusta koskevan päätöksenteon ajoittuminen lähelle vuoden vaihdetta aiheuttaa haasteita hinnanmuutosten toteuttamiselle. Ehdotetaan veron korotuksen toteuttamisen siirtämistä vuoden vaihteesta myöhemmäksi huomioiden markkinoilla toimivien yritysten jaksomuutosaikataulut.

Alkon hinnoittelu poikkeaa muun vähittäiskaupan hinnoittelusta. Monopolijärjestelmän piirissä olevien tuotteiden hinnoittelukertoimet ovat kiinteitä ja tavarantoimittajat määrittävät tuotteidensa lopullisen myyntihinnan. Alkon hinnoittelu on läpinäkyvää ja tuotteiden keskimääräinen myyntikate on 17 prosenttia. Toimintamalli on tasapuolinen kaikille toimittajille niiden koosta riippumatta. Alkossa ei ole käytössä tuotteiden markkinaehtoista tarjoushinnoittelua kuten muussa vähittäiskaupassa, jossa tuotteita voidaan myydä tarjoustuotteena alle omakustannushinnan.

Kunnioitavasti,

Helsingissä 13. päivänä syyskuuta 2023

Alko Oy

Leena Laitinen
toimitusjohtaja

Anton Westermarck
talousjohtaja